

**МАРК ТВЕН**  
**ЗНАМЕНИТАТА СКОКЛИВА**  
**ЖАБА**

Превод от английски: Нели Доспевска, 1989

[chitanka.info](http://chitanka.info)

По искане на един мой приятел, който ми писа от Изтока, посетих добродушния и бърбърив старец Саймън Уилър и както ми беше заръчано, попитах за приятеля на моя приятел, Лионидъс У. Смайли. Тук прилагам резултатите на моето запитване. Тайничко се съмнявам, че Лионидъс У. Смайли е измислена личност; че приятелят ми никога не е познавал такъв човек, а само е предвиждал, че ако запитам стария Уилър за него, това ще го подсети за неговия безчестен Джим Смайли. Тогава той ще се впусне в приказки и ще ме отегчи до смърт с някакъв досаден спомен за него — колкото дълъг и скучен, толкова и безинтересен за мен. Ако целта му е била такава, той действително успя.

Заварих Саймън Уилър да дреме, удобно разположил се край печката в кръчмата на западното миньорско селце Ейнджълс, и забелязах, че беше пълен, плешив човек, а от спокойната му физиономия лъхаше подкупващо добродушие и простота. Той се събуди и ме поздрави. Казах му, че мой приятел ми е поръчал да запитам за един негов любим другар от момчешките му години, на име Лионидъс У. Смайли, преподобния Лионидъс У. Смайли, млад проповедник на словото божие, за когото бил чул, че едно време пребивавал в Ейнджълс Камп. Добавих, че ако г-н Уилър би могъл да ми разкаже нещо за този преподобен Лионидъс У. Смайли, ще му бъда много задължен.

Саймън Уилър ме заведе в един ъгъл, препречи ми пътя със своя стол, след това ме накара да седна и ми издърдори скучната история, която следва подир този пасаж. Той нито веднъж не се усмихна, нито веднъж не се намръщи; не промени за миг мекия и плавен глас, с който започна първото изречение, не показа ни следа от възторг. Но в целия му безкраен разказ се промъкваше нотка на трогателна убедителност и искреност, които явно ми показаха, че не само е далеч от мисълта в разказа му да има нещо нелепо или смешно, но и че го счита за действително важен и се възхищава от двамата си герои като от хора, изключително гениални в хитростта си. Видът на човек, невъзмутимо разправящ такава чудновата измислица, без нито веднъж да се усмихне, беше съвсем неправдоподобен за мен. Както казах по-горе, аз го помолих да ми разправи каквото знае за преп. Лионидъс У. Смайли, и той ми отговори следното.

Преподобният Лионидъс У. См, преподобният Ли... да, имаше тук едно време един човек на име Джим Смайли, през зимата на 49 г. или може би през пролетта на 1850... не помня точно кога. Все пак мисля, че беше едното или другото, защото си спомням, че когато той дойде в лагера, големият улей не беше завършен. Във всеки случай, той беше най-голям чудак, който се обзалагаше за всичко, каквото му попаднеше, ако можеше да намери някой да се обзаложи за противното; а ако не можеше, взимаше другата страна. Каквито условия и да предлагаше другият, той се съгласяваше — от всичко беше доволен, стига само да имаше за какво да се обзаложи. Но все пак беше късметлия, необикновено голям късметлия; почти винаги печелеше. Винаги беше готов да се хване на бас — каквото и да се споменеше, този приятел предлагаше да се обзаложи, и то, както вече ви казах, на която страна искате. Ако имаше конни надбягвания, на края им той или забогатяваше, или пропадеше; ако се сбиеха кучета, веднага се обзалагаше, ако се сбиеха котки, веднага се обзалагаше; ако имаше бой между петли, пак се обзалагаше кой ще спечели. Дори нещо повече, ако видеше две птички, кацнали на оградата, той се хващаше на бас коя ще хвъркне първа, а ако в лагера имаше молитвено събрание, редовно отиваше, за да се обзалага в полза на пастора Уокър, когото считаше за най-изкусен проповедник по тези места. Пък и така си беше, защото пастора действително го биваше. Дори и буболечка да видеше, тръгнала нанякъде, той се обзалагаше за колко време ще стигне до мястото, за което се е запътила; ако се хванехте на бас, беше готов да проследи буболечката и до Мексико, само за да разбере закъде е тръгнала и колко време ще пътува. Много от тукашните момчета са виждали този Смайли и могат да ви разкажат за него. Чуден човечец — за него беше без значение, — обзалагаше се за *каквото и да е*. Веднъж съпругата на пастора Уокър лежа дълго болна и изглеждаше, като че няма да могат да я спасят. Една сутрин пасторът дойде и Смайли стана и го запита как е болната. Той отвърна, че благодарение на безкрайната милост божия сега е значително по-добре — и както вървят нещата, с помощта на провидението ще се поправи още повече. А Смайли, без да помисли, рече:

— Залагам два долара и половина, че няма да я бъде.

Този Смайли имаше кобила — момчетата я наричаха костенурка, но знаете, само на смях, защото, разбира се, тя беше по-бърза — и той

печелеше доста пари с нея, макар че беше толкова бавна и винаги имаше астма или някакво разстройство, или туберкулоза, или друго нещо. Обикновено ѝ даваха двеста-триста ярда аванс, а след това я задминаваха. Но в края на надбягването я обхващаше възбуда и безразсъдност, тя се разскачваше; и се разкрачваше; мятеше краката си ту във въздуха, ту настрана между препятствията и като вдигаше *повече* прах и *по-голяма* олелия със своето кашляне, кихане и пръхтене, *винаги* догонваше другите, пристигайки на финиша само с една глава пред останалите коне, едва колкото да отбележите това.

Той имаше и един малък булдог; като го гледаш, ще си помислиш, че не струва нито цент и че го бива само да седи и да гледа смръщено, дебнейки да открадне нещо. Но щом за него се залагаха пари, кучето ставаше съвсем друго. Долната му челюст се издаваше като предна палуба на параход, зъбите му се откриваха и засвяткаха като пещ. Някое куче можеше да се нахвърли срещу него, да го дразни, да го хапе, да го преметне през рамо два или три пъти, но Андрю Джаксън — така се наричаше кучето, — Андрю Джаксън никога не се издаваше, че не е доволен или че е очаквал нещо друго. Облозите от другата страна непрекъснато се удвояваха и удвояваха, докато не заложеха всичките пари; и тогава той изведнъж хващаше другото куче за ставата на задния крак и там си замръзваше — не го ръфаше, знаете, а просто се вкопчваше и го държеше здраво, ако трябваше дори и цяла година, докато от другата страна се откажеха от облога. Смайли винаги побеждаваше с това кученце, докато веднъж го изправи срещу едно куче без задни крака, понеже му били отрязани от циркуляр. Когато работата беше вече отишла далеч и всички пари бяха заложени, и Андрю Джаксън се опита да захапе любимото си място, той в същия миг видя, че бяха го надхитрили и че, тъй да се каже, другото куче го беше поставило натясно. Изглеждаше изненадан, а след това придоби някак си обезсърчен вид; и повече не се опита да спечели битката, за което здравата го натупаха. Така погледна Смайли, сякаш искаше да каже, че сърцето му е сломено и че грешката, дето е сложил насреща му куче без задни крака, за които да се вкопчи — на което главно е разчитал в борбата, бе негова — а след това се отдалечи няколко крачки, накуцвайки, легна и умря. Той беше добро куче, този Андрю Джаксън, и ако беше останал жив, щеше много да се прослави, защото имаше заложби и гениалност — сигурен съм, защото той нямаше

други възможности, за които си струва да се приказва, а много естествено е, че никое куче не би могло да се бие като него при такива обстоятелства, ако няма дарба. Винаги ми става мъчно, като се сетя за последната му схватка и за нейния край.

И тъй, по едно време този Смайли имаше териери, млади петли, котараци и безброй всякакви животни и нищо не можехме да му изкарате насреща за обзалагане, без да му намери еша. Веднъж хвана жаба и си я занесе в къщи, като заяви, че възнамерявал да я обучи; така че в продължение на три месеца не прави нищо друго, а само стоя в задния си двор, като учеше жабата да скача и, да му се не види, той *наистина* я научи. Като я побутваше лекичко отзад, в същия миг жабата се премятеше във въздуха като топка — обръщаше се презглава веднъж, а може би и два пъти, ако се засилеше добре — и тупваше на земята на краката си леко като котка. Така я беше научил да лови мухи и с такова постоянство поддържаше практиката ѝ, че жабата хващаше всяка муха, която забележеше. Смайли заявяваше, че една жаба се нуждае само от обучение и тогава може да направи почти всичко — и аз му вярвам. Та аз съм го виждал да слага Даниъл Уебстър тук на пода — Даниъл Уебстър се наричаше жабата — и да ѝ извиква:

— Мухи, Даниъл, мухи! — И преди да мигнете, жабата скачаше нагоре, улавяше една муха от тезгяха тук, тупваше на земята като буца кал и започваше да чеше главата си със задния крак с такова безразличие, като че ли и представа нямаше, че е направила нещо повече от онова, което би могла да направи всяка друга жаба. Не можехте да видите по-скромна и по-естествена жаба, макар че беше толкова надарена. А пък що се отнася до обикновено право скачане на равно място, тази жаба можеше да отиде с един скок по-далеч от което и да било животно от нейния род. Разбирате, нали, скачането на равно беше нейната специалност; и щом се стигнеше до него, Смайли залагаше на нея до последната си пара. Смайли страшно се гордееше със своята жаба и с пълно право, защото хора, които бяха пътували и бяха ходили навсякъде, казваха, че тази жаба превъзхожда всички жаби, които са виждали.

Държеше животното в малка кутийка с решетка, като имаше обичай да го носи от време на време в града, за да се обзалага. Веднъж един човек — той беше пришелец в лагера — го срещна с кутията и му каза:

— Какво ли пък може да е това, което носиш в кутията?

Смайли отвърна някак си безразлично:

— Може да е папагал или канарче, обаче не е, а е само жаба.

Тогава човекът я взе, разгледа я внимателно, обърна я насамнатам и каза:

— Хм, да, жаба е. Е, и за какво я бива?

— Да ти кажа ли — рече му Смайли неупринудено и нехайно, — бива я за едно нещо. Според мене тя може да надвие на скачане всяка друга жаба в окръга Калаверас...

Човекът взе отново кутията, хвърли още един дълъг, щателен поглед и я върна на Смайли, като му каза предизвикателно:

— Не виждам у тази жаба нищо, с което да превъзхожда, която и да е друга жаба.

— Може да не виждаш — каза Смайли. — Може би разбираш от жаби, може би и нищо не разбираш; може да имаш опит и може, така да се каже, да не си само любител. Както и да е, аз имам мое мнение и се ловя на бас за четиридесет долара, че тази жаба може да надскочи, която и да било друга жаба в окръга Калаверас.

Човекът се позамисли един миг, а след това каза някак си тъжно:

— Ех, аз съм чужденец тук и нямам никаква жаба; но ако имах, щях да се обзаложа с тебе.

Тогава Смайли рече:

— Няма значение, няма значение, само подръж малко кутията, а аз ще отида да ти донеса жаба.

И така човекът взе кутията, сложи своите четиридесет долара до тези на Смайли и седна да чака.

Седя там дълго време, като размишляваше и размишляваше, а сетне извади жабата, отвори й устата и с лъжичка я напълни със ситни сачми — напълни я почти до гушата — и я остави на пода. Смайли пък отиде край блатото и след като шляпа дълго из калта, най-после хвана една жаба, занесе я на човека и каза:

— Ето ти, ако си готов, сложи я до Даниъл, с предните й крака на една линия с тези на Даниъл, а аз ще дам знак за скачане. — И тогава рече: — Едно, две, три — хоп! — И двамата с човека побутнаха жабите отзад и новата жаба скочи живо, а Даниъл се понадигна, сви си раменете така — като французин, но нямаше никаква полза — не можа и да се помръдне. Стоеше закован на пода, неподвижен като черква, и

толкова беше в състояние да мръдне, колкото и ако го бяха закотвили. Смайли беше много изненадан, а и отвратен, но, разбира се, нямаше представа как стои работата.

Човекът взе парите и си тръгна; а на излизане от вратата посочи с палец през рамото си — ей тъй — към Даниъл и отново каза много натъртено:

— Аз не виждам у тази жаба нищо, с което да превъзхожда, която и да било друга жаба.

А Смайли стоеше умислен, чешеше се по главата, гледаше продължително към Даниъл и най-после каза:

— Просто се чудя защо, дявол да го вземе, тази жаба така ме изигра; да не би нещо да не е добре, изглежда ми някак си надебеляла. — И той хвана Даниъл за врата, вдигна го и рече: — Да пукна, ако тази жаба не тежи две кила! — И я обърна с главата надолу, а тя избълва две шепи сачми. Тогава разбра каква е работата и побесня от яд; остави жабата на земята, хукна подир човека, но не я успя да го настигне. И...

(Тук Саймън Уилър чу да го викат от предния двор и стана да види за какви го търсят.) На излизане се обърна към мене и каза:

— Стойте си там, чужденецо, и не се безпокойте — няма да се бавя.

Но, с ваше позволение, аз не сметнах, че едно продължение на разказа за предприемчивия негодяй Джим Смайли има вероятност да ми даде много сведения относно преподобния *Лионидъс У.* Смайли и затова си тръгнах.

На вратата срещнах общителния Уилър да се връща. Той ме улови за палтото и подхвана:

— Тая година Смайли имаше една жълта, едноока крава, без опашка, само с едно късо парче като банан и...

Аз обаче нямах нито време, нито настроение, та не дочаках да чуя за пострадалата крава и се сбогувах.

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.